

ГОСТРА ПРОБЛЕМА

Закон про мови в Україні РСР набув чинності з 1 січня цього року. Стаття 28 цього закону проголошує, що на Україні «навчальна й виховна робота в вищих навчальних закладах проводиться українською мовою... В цих навчальних закладах **можуть** (підкреслено авт.) створюватись групи і з російської мовою навчання... для громадян з інших союзних республік та іноземних громадян...». Визначені також позиції щодо термінів вводу статей Закону — від п'яти до десяти років.

Не секрет, що саме оці терміни є найбільш критикованою тезою Закону. Вони можуть стосуватись хіба-що регіонів Криму й Донбасу, але і для них задовгі. А в умовах Вінниччини є всі можливості для впровадження Закону уже сьогодні. Я виходжу, звичайно, не з голого оптимізму, а з фактів. Скажімо, на першому курсі радіотехнічного і машинобудівного факультетів зараз маємо по одному потоку студентів, що навчаються українською мовою. Вони цього самі забажали (підтверджено анкетуванням). То чи треба нам чекати, поки ми не 5—10 років, чи забезпечувати молодим громадянам республіки їх конституційні права уже сьогодні?

Мають, і запитувати не варто. Кожен народ і кожна країна розвивається тим краще, чим швидше і повніше реалізуються втілюються в життя положення їхніх конституцій.

Проаналізуємо ж стан цієї справи в стінах Вінницького політехнічного.

Початок нового навчального року позначений наказом ректора про поступовий перехід на українське діловодство. Впродовж перших трьох місяців відчувався рух: з'явилися накази й розпорядження, на ректораті і вчній раді інституту зазвучала українська мова, правда, в ненай-досконаліших своїх варіантах.

Отже, ми починали вже тоді, коли Закон про мови ще був проектом, але ніхто не мав сумніву, що його приймуть. Таким чином, ректор давав нам змогу заздалегідь підготуватись до складної справи: поновити свої знання, або вивчити українську мову, з тим, щоб підготуватись до зустрічі з українськими студентами, кількість яких буде зростати з кожним роком.

На жаль, зрозуміли це далеко не всі, бо уже в грудні-січні помітно збільшилась кількість «приказов и распоряжений» (замість наказів і розпоряджень), друкарськими машинками і їхніми шрифтами ніхто займатись не збирається. Кепські справи на кафедрах, твердо її непохитно чекать часу, коли все це минеться, адміністративні підрозділи, партійні і громадські організації.

Не вкладається в голіву, чому пасуть задніх в цьому ділі кафедри суспільних наук, які, за логікою, мали б бути заступниками хорошої справи?

Приміром, на кафедрі філософії нема українськомовних лекторів та асистентів і схоже, що не пе-

редбачається мати їх до 1999 року, бо 10-літній термін це дозволяє.

А хто буде читати філософію для україномовних потоків з 1 вересня 1990 року? А чи краще становити з соціально-політичною історією ХХ століття, якщо зваяжати, що на першому курсі буде більше двох потоків українськомовних? Невже будемо вимушені звертатися до товариства української мови ім. Т. Шевченка, аби нам допомогли силами фахівців-суспільників педагогічного інституту?

Від імені колег, які вже активно готуються до викладання українською, скажу, що це набагато складніше, ніж здається на перший погляд, навіть для тих, хто вільно володіє розмовною мовою.

Значну роботу виконав, наприклад, доцент кафедри ТОР Красиленко В. А. Він готовий поділитися своїм досвідом, надати методичну й практичну допомогу кожному. Сподіваюсь, що такі люди знайдуться й на інших факультетах.

Поряд з цим важливо на кафедрах та лабораторіях повсюди в інституті створити україномовне середовище: об'яви й реклама, наочна агітація, засідання кафедр, збори й наради, наше повсякденне спілкування, все повинно бути україномовним. Тільки в таких умовах можливе удосконалення, а, тим більше, вивчення української мови. Це доведено людським досвідом і нехтувати ним не потрібно.

Конче необхідно негайно організувати кафедру української мови й культури, яка б стала центром методичної роботи по створенню умов фактичного розширення сфери вжитку рідної мови, пропагандистом не тільки української культури, а й культур тих малих за чисельністю народів, що проживають на нашій українській землі. Нам якомога швидше потрібно перебороти байдужість основної маси й прямий опір значної маси викладачів, узятися за роботу негайно.

Хочу принагідно зауважити, що викладання будь-якою мовою потребує дотримання вимог мовної культури лектора й асистента. Тому на нашому факультеті кожний лектор, який підготувався читати українською мовою, повинен довести своє право на це перед компетентною комісією під головуванням декана та з обов'язковим членством в ній фахівців-мовників.

Така непроста робота вимагає від викладача додаткової й значної витрати часу. Тому пропонуємо рішенням вченої ради інституту викладачам, що переходять на викладання українською мовою, зменшити учбову навантаження годин на 100.

Висловлюючи надію, що ми всі усвідомили важливість й невідкладність вирішення порушеного питання, закликаю усіх до роботи й бажано творчої наснаги.

Ю. КРУШЕВСЬКИЙ,
декан радіотехнічного факультету.

За інженерні кадри

Газета видається
з лютого 1981 року.

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ
КОМСОМОЛУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 4 (375)

П'ятниця, 26 січня 1990 року.

Виходить раз
на тиждень

Ціна 2 коп.

Кандидат у депутати обласної Ради народних депутатів по Ленінському виборчому округу № 12 Марченко Олена Іванівна

Марченко Олена Іванівна народилася в с. Стрижавка Вінницького району, Вінницької області 31 березня 1940 року в сім'ї службовця, де жила та навчалася до 1957 року. Після закінчення Стрижавської середньої школи виїхала до Ташкента. Там працювала робітницею на заводі, касиром - контролером, бухгалтером, економістом. В 1959 році поступила на вечірнє відділення Ташкентського інституту народного господарства, який закінчила з відзнакою в 1964 році. В цьому ж році переїхала до Вінниці. І до 1967 року працювала інженером - економістом в проектно - конструкторському, технологічному інституті. В 1967 році поступила в очну аспірантуру при кафедрі економіки та організації виробництва Одеського інституту народного господарства. Після закінчення іспиранти по розподілу направлена на кафедру економіки промисловості та організації виробництва Вінницького політехнічного інституту, де працює з 1970 року по теперішній час, займаючи послідовно посади асистента, старшого викладача, доцента.

Студенти багатьох випусків знають Олену Іванівну, як вимогливого і справедливого викладача, який заняття завжди приваб-

Олена Іванівна постійно веде активну громадську діяльність: була членом ради інституту по самостійній роботі студентів, замісником декана по ідейно-виховній роботі та по громадсько - політичній практиці студентів, заступником завідувача кафедрою по навчальній роботі. Неодноразово обиралась головою профспілкового бюро факультету. Всі громадські доручення виконувала сумлінно.

Ця жінка неспокійної вдачі володіє високими діловими та моральними якостями. Їй притаманні такі риси характеру, як ініціатива, принциповість, наполегливість в досягненні мети, нетерпіння до недовіків і несправедливості, чесність та демократичність. Вона володіє здібністю глибоко вникнути в суть справи і успішно вирішувати складні проблеми. Хороший організатор, уважна до оточуючих, постійно, не жалкуючи ні часу, ні зусиль, творчо і енергійно вирішує побутові проблеми викладачів та співробітників.

Колектив факультету обчислювальної техніки Вінницького політехнічного інституту висунув Олену Іванівну Марченко кандидатом у депутати Вінницької обласної Ради народних депутатів Української РСР по Ленінському виборчому округу № 12.

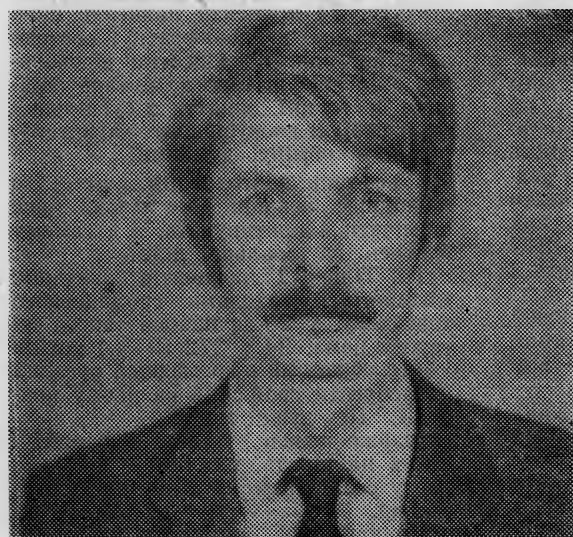
люють глибоким змістом та цікавою формою викладки матеріалу, побудовані на нових наукових досягненнях та передовою практичною досвіді, широкому використанні прогресивних методів та технічних засобів навчання. Вони вчать творчому мисленню і самостійності в пошуку та вирішенні інженерно - виробничих проблем. В той же час багато років Марченко Олена Іванівна — мудрий наставник молоді, завжди готова прийти на допомогу кожному, дати слушну по-

Кандидат у депутати обласної Ради народних депутатів по Ленінському виборчому округу № 12 Таранов Сергій Васильович

Сергій Васильович Таранов народився в 1951 році в селі Біле Курської області в сім'ї службовців. Безпартійний. Сім'я жила і проживає в скромному матеріальному достатку.

Навчався в школі-інтернаті міста Грайворона Білгородської області, потім — у машинобудівному технікумі міста Сум. Після служби в Радянській Армії працював слюсарем, інженером на машинобудівному заводі та заводі електронних мікроскопів в Сумах, інженером на янтарному комбінаті в Калінінградській області.

Офіцер запасу. Військова спеціальність — командир вертольота. Закінчив Ленінградський електротехнічний інститут, інженер електронно - медичної техніки, за направленням працював у Таганрозькому

радіотехнічному інституті. У Вінниці — з березня 1982 року. Працював інженером, завсектором СКБ «Модуль» Вінниць-

роелектроніки. Має наукові праці, авторські свідоцтва на винаходи, відповідальний виконавець госпдоговору з Вінницьким виробничим об'єднанням «Жовтень». Є профгрупоргом кафедри, член профбюро факультету автоматики й мікроелектроніки.

Одружений на Тарановій Олені Михайлівні. Вона — тренер - педагог з веслування. У них росте донька Настя. Проживають у ґуртожитку.

Колеги по праці і студенти факультету висунули Сергія Васильовича Таранова кандидатом в депутати, як людину пряму, просту в спілкуванні, людину активної життєвої позиції, яка своїми справами допомагає прогресивним змінам в житті суспільства, добре знає потреби рядового трудівника і вміє боротись за його права.

Ну, ось прийшла і його черга. Відверто кажучи, знав, що цей час неодмінно настане, що викличуть рано чи пізно перед світлі очі начальства: «Підполковнику Круглов! Збирайтесь у тривале відрядження».

Не треба було й пояснювати, куди поїдуть стежки-дороги. Сам не раз відправляв туди своїх підлеглих, сам їздив по тому до деяких у шпиталі або й провідував сиріт, котрі залишилися без батька. Ще не говорили вголос, що Афганістан — це війна, але вже добре знали, що звідти привозять убитих, яких по тому хоронять мало не потайки.

Не можна сказати, що підполковника Круглова щастивило нове призначення, але він був кадровим військовим і знав, що його місце не там, де краще самому, а там, куди пошлють за наказом старших командирів. Все його життя підпорядковувалося виконанню наказів, тому що до військового училища поступив зразу після закінчення десятирічки і на той час, коли посідали в Афганістан, мав уже 45 від народження і 27 років вислужив. Десять разів сім'я Круглова (дружина і двоє дітей) спродувалась, здавала житло і переїздила на нове місце. І не нарікала — така доля кожної офіцерської сім'ї, за спиною якої не чатує авторитет якого-небудь впливового дядька чи діда.

Цього разу, правда, їхав один. Сказали — радником начальника артилерії піхотного полку афганської армії.

«Радник» звучало не по-воєнному, м'яко і заспокоїливо. Все-таки не командир підрозділу з гарматами мінометами, ракетним боезапасом. І думка при цьому викрадалась: «Не на самому вістрі, не в самому пеклі».

Який він був тоді наївний, підполковник

Круглов, який далекий від істини!

Переконавшись в цьому випадку нагода одразу, ще в Міністерстві оборони. Ридмарила в коридорі якась жінка в чорній хустині.

— Хто це?

Сказали, що дружина одного радника — добивається пенсії для малолітніх дітей.

Тоскно озвалась тривожна струна в душі. По тому, в Кабулі, коли уже знав, куди їхати, затримався на добу (не було вертольота до місця служби) і знов ударило. Тільки вчора попросився з одним льотчиком — теж їхав радником в афганську армію, а сьогодні уже прилетіла депеша — загинув!

Найстрашніша зустріч навч зі смертю була уже в горах, куди Всеволод Іванович приїхав на місце вибулого радника. З нагоди прибуття Круглова душмани зовсім не збраліся припинити бою, який того дня затіяли. На землі кинуто і варилось щось неймовірне. Навіть не думав, що в таке пекло можна сісти. Але один вертоліт приземлився, щоб забрати групу людей, а другий з Кругловим на борту кружеляв дзигу в повітрі і строчив на всі боки, прикриваючи. Потім перший зник, а другий пішов на приземлення. Круглов вивалився з люка, впав, а довкола свистіло і гупало, ухало і хурчало — душмани били з мінометів і крупнокаліберних кулеметів.

Було таке відчуття, наче це сон, або якась дика неправда, наче це не з ним. Але це було з ним. Поряд скипала і бульбашилась, зорана металом, земля. Тільки дивом не зачепило ще і його. Він лежав, не знаючи, чи й далі лежати, чи схоплюватися і кудись бігти.

— Давай! Давай сюди! — гукав хтось криворотом, мовби не по-нашому (досі не

може збагнути, як він це розрізняв). Справді, це був начальник штабу афганського полку, який трохи знав російську. Вони сховалися спершу за камінь, потім подалися до землянки в скелях.

Так починалась служба у військового радника В. І. Круглова. Це був один з тих 250 днів, які він про-

ставали до гармат. Командували батареями і Круглову треба було їх учить не тільки користуватися кулеміром чи панорамною, а й поведінки в бою.

— Я не мав права показати, що мені страшно, — говорить Всеволод Іванович, — не мав права послішливо впасти, непереметнутися, паніч-

ВІЙСЬКОВИЙ РАДНИК

вів у боях на цій чужій, спаленій сонцем і гарячими втрами, землі. А всього він там пробув два роки і два місяці.

Виявилось, що це була служба тяжча, ніж у підрозділах обмеженого контингенту радянських військ. Тут на тебе могла чагувати куля не тільки спереду, а й зі спини. В афганській армії тієї пори ще не було чітких структур, належної дисципліни, а про її склад, бодай, і не говорити. Полк впродовж року мінявся майже повністю — то втікали до жінок і дітей, то піднімали руки у першому ж бою. З поповненням міг прийти будь-хто, навіть вчорашній душман, випадково закований в тому кишлаку, де проводилась чергова мобілізація. Неосвічені, без уяви про літери і цифри,

но ховатись. За мною дивилось багато очей. Тільки там я добре зрозумів, що означає представляти Батьківщину на чужій землі і особливо в бою. Тільки там я посправжньому зрозумів, що таке гідність і честь радянського офіцера. «Роби тільки так, щоб тобі ні в чому не було соромно за самого себе».

Він ділив з афганськими хлопцями і скибку хліба, і грудку цукру, і вони знали, що цей російський офіцер не тільки добрий душею, в бою вони мимоволі старалися підсунутися до нього ближче, бо був завжди спокійний і коло нього було не так страшно.

Одного разу вони потрапили з ним у таку кашу, з якої інший вже б не видряпався, вже пустив би кулю в голову, а він

ПРО ТИХ, ХТО ПОРЯД

тримався до останнього і переміг. Це було наприкінці 83-го, коли душмани зрвали га-зопровід і Круглову довелося командува-ти колоною, що при-кривала ремонтників. Відремонтували. Ре-монтників повезли од-нією дорогою, Круглов подався зі своїми ін-шою. Радіостанцію мав таку, що не ловила позивних гарнізону — заоралися далекувато від нього.

Ішли колоною. Бі-лий день, сонце, по-чуття виконаного обо-в'язку. І раптом — вибух під першою ма-шиною, дорогу враз «заклинило», по то-му — стрільба з усіх бо-ків. А радія не дис-тає, допомоги ждати нізвідки. Він хотів пробитися вперед на танках, але в одного заклинило башту, ін-ший теж мовчав.

— Андох! Андох! (Вогонь) — гукнув Круглов з усієї сили.

Але танк мовчав. Миттю вискочив на нього, відхилив люка — навідинковий ударив кулею прямо в пер-нісся. Сам розвернувшись кулемета над люком, бив з нього, поки не скінчилися патрони. До Круглова сповз-лись усі, хто зали-шився живий. «Ну, хоча б один свій», — подумав він з тоскним сумом, — хоча б один».

Треба було активно стріляти, поки душ-мани не дізналися, що їх небагато і що во-ни на чолі з росіяни-ном.

Розташували їх ко-лом, весело всім ха-чась: мовляв, нічого не бійтеся, все іде так, як треба, а сам га-рячково думав: «Що робити? Як вирва-тись?».

Сміливого куля бо-їться?

Невже це правда? Летіли два вертольо-ти, побачили бій, під-битих Т-34, один сів. Виявилось — навіть знайомий.

— Повідом у полк. В мене до нього ра-дія не досягає. — Добре.

...Протримались до вечора, увечері душ-мани термітною кулею підпалили скірту сі-на, довкола якої во-ни й тримали оборо-ну.

— На фоні високо-го вогню ми стріба-ли, як зайці, стало вид-но, як нас мало, і душмани почали вже шуміти, коли загово-рила радія: «Круглов! Круглов! Обізвися. Де ти?» — гукав, що є сили, командир полку, веселий пуштун Гадо.

— Тут я?

— Де саме?

— Ідь прямо на вогонь.

— Тримайся! Іду!

Потім, уже на зем-лі рідної Батьківщини, йому не раз чувся той голос: «Тримайся, іду!».

Всеволод Іва-нович знає, що зали-шив в афганських ка-менях і пісках часточ-ку свого серця, а після того бою він по-чав дуже швидко си-вити. Втім, може, це просто прийшла пора зрілості, яка мусить обов'язково супровод-жуватись сивиною?

Тепер він уже на пенсії. Спокійний, врів-новажений, з добрими усмішливими очима, якийсь дуже мирний і зичливий. Як бать-ко. З першого пог-ляду видно, що чоло-вік багато може і ба-гато вміє. А ще ж порівняно молодий, ще йому тільки 53.

— Скільки ви уже в запасі?

— З вісімдесят чет-вертого.

— Найприємніша по-дія останнього часу у вашому житті?

— Перед Новим роком одержав квар-тиру.

— Ви — підполков-ник, учасник тієї вій-ни, вернувшись додо-му, весь час були без хати?

— Це ж не так довго. Тільки чотирі з половиною роки...

Я мовчу. Сказати ні-чого. Тут, либонь, ті-льки лікти кусати.

В. ІВЧЕНКО,

На фото: В. І. Круглов (ліворуч) з аф-ганським офіцером.

Самоуправління: що про нього думають студенти

І, справді, дуже цікаво. Якщо сту-денти звикли, що ними весь час «по-ганяють», то, може, це їх хоча б обурює? А може вони взагалі не прагнуть до самостійності, може й досі не виросли з «дитячих штандів» і перебувають у тому чарівному стані, який сучасна періодика примірно і співчутливо назвала інфантильним?

Соціологічне дослідження з цього приводу проводилося в листопаді на третій - четвертій курсах нашого ін-ституту. В анкетуванні взяли участь 372 студенти різних факультетів ден-ної форми навчання. Треба сказати відверто, що анкети викликали у них жвавий інтерес. Виявилось, що 317 з 372-х (85 процентів) розуміють і енергійно обстоюють доцільність сту-дентського самоуправління. За повну бездіяльність, отже, духовну обломо-вину проголосувало тільки 6 від-сотків.

Чому ж при такій масі прибічників активного способу життя на ділі ми спостерігаємо зовсім інше?

Студенти вважають, що вони скуті регламентами, порядками і традиці-ями застійних часів. Тільки перебу-

дова почала давати деякий простір розвою думки і діяльності. 68 з 372 (18 процентів) опитаних вважають, що у них з'явилася реальна можли-вість брати активну участь в управ-лінні справами групи, факультету, ін-ституту: 54 проценти написали, що є змога вільно висловлювати і обстою-вати погляди; 63 відсотки відзнача-ють, що зріс інтерес до питань полі-тики й історії, заняття з суспільних наук набули дискусійного характеру, вільного обміну думками.

І все-таки найголовніше: чи стало провідним бажання не тільки все підмічати й критикувати, а й самому братись за реальне діло?

Ні. Тільки 17 процентів опитаних цікавляться заходами громадського характеру, у 25 процентів такого ін-тересу нема, 34 з 372 (9 %) хотіли б бути обраними в громадські органи і поспробувати свої сили на цьому по-прищі. Це дуже мало!

Майже кожен четвертий з опиту-ваних не вірить, що перебудова дає змогу реалізувати свої погляди і пра-гнення.

Це тривожна соціальна арифмети-ка. Вона, до речі, підтверджується і

спостереженнями за практичною дія-льністю самоуправління в студентсь-ких комітетах. Тільки 11 відсотків опитуваних відчували її реальну від-дачу і написали про це в анкетах.

Не викликає позитивних емоцій і той факт, що значна частина сту-дентської молоді не виявила інтересу до права участі у виборах до місцевих Рад народних депутатів. Тільки 19 % висловились за надання квоти комсо-молу при висуванні кандидатів у міс-цеві Ради, а 20 процентів взагалі виступили проти такого права. Прав-да, тут, очевидно, відіграє свою роль і зневіра в комсомол. 54 студенти запропонували кандидатами в народні депутати своїх товаришів по навчан-ню. Тим часом, 170 анкетованих пе-реконані, що студентам займатись депутатськими ділами взагалі ще рано. Не доросли, чи що?

Отже, соціологічне дослідження дало неоднозначні, але цікаві резуль-тати, які змушують задуматись. Є над чим!

Д. МЕЛЬНИКОВ,
викладач кафедри політичної історії ХХ століття.

Не місце людину, а людина місце...

Цього листа принесли до редакції з енергетичного факультету, 27 січня виповнюється 50 років Валерію Во-лодимировичу Степуріну. Вітаючи його з полудним віку, друзі і колеги відзначають твердість і чіткість жит-тєвих та ідейних позицій ювіляра. Він завше у вирі гарячих буднів, що сповнені партійними, викладацькими, науковими ділами, адже Валерій Во-лодимирович секретар факультетської парторганізації, завкафедрою, кан-дидат технічних наук, знавець фран-цузької та англійської мов.

За свої 50 В. Степурін працював, по суті, тільки в двох місцях — Ри-зькому та Вінницькому політехнічних інститутах, три роки був у закордон-ному відрядженні в Тунісі. Це свід-чить про вміння не шукати кращого місця, а робити кращим те, що має. За це й поважають його люди.

Хай же, дорогий Валерію Володи-мировичу, легко стелиться ваша по-даліша життєва дорога, хай в усьому супроводжують вас удача і творча наснага.

Редактор І. ВОЛОШЕНЮК.